

CHÓ ĐỘI NÓN MÊ

CHÓ TINH ĐỘI NÓN CHỐNG GẬY
TRONG DÂN GIAN

ĐỊNH NGHĨA

Hầu người Việt Nam đa phần ai cũng biết đến câu chuyện về Chó Đội Nón Mê hay chó đội nón chống gậy (theo cách gọi của dân gian).

Đây là một giai thoại quen thuộc ở các làng quê miền Bắc và vẫn còn tồn tại đến ngày nay. Câu chuyện Chó Đội Nón Mê đã xuất hiện trong một số sáng tác đương đại, đặc biệt là các tác phẩm văn học mạng.

Giai thoại phổ biến nhất về Chó Đội Nón Mê là chuyện người ta bỗng nhiên nghe thấy tiếng gậy lộc cọc trong nhà, lên nhìn thì bắt gặp một con chó đi bằng hai chân sau, chân trước chống gậy gỗ. Hoặc trong đêm trăng sáng, người nhà

ngó lên trên mái, thấy con chó đội nón, mắt sáng rực, chổng gậy đứng thẳng, như đang hấp thụ năng lượng của vầng nguyệt. Cái tên CHÓ ĐỘI NÓN MÊ cũng bắt nguồn từ đó.

NGUỒN GỐC VÀ ĐẶC TÍNH

Chó Đội Nón Mê được cho là đáng sợ do những hành vi của nó. Dân gian quan niệm thế nào về hiện tượng này? Là do có một thể lực tâm linh nhập vào con chó hay chính con chó ấy đã “thành tinh”? Câu trả lời là cả hai nguồn gốc này đều được chấp nhận. Và chó đội nón mê được phân ra hai loại sau:

Loại đầu tiên là giống tinh do con vật sống lâu năm sinh linh tính và có khả năng biến hóa, che mắt như kiểu hồ ly hay bạch cốt của Trung Quốc, có khả năng biến hình và giao cấu với con người (*Tây Du Ký* gọi là yêu quái). Loại này thường rất hiếm gặp.

Ông bà ta có câu “Chó không quá tám năm, gà không quá sáu năm” là vậy. Con vật nếu sống lâu năm thường có xu hướng sinh linh tính tuy không khôn ngoan như con người nhưng rất tinh ranh, chúng cũng tìm cách để tồn tại, giống

này chọn cách tu yêu để ngày càng giống con người. Dân gian thường quan niệm, việc này đòi hỏi chúng phải bắt vía, hấp thụ linh khí trời đất vào thời gian trăng Rằm, hoặc ăn thịt, uống máu các loại vật sống khác.

Loại thứ hai có nguồn gốc từ những oan hồn vất vưởng là nạn nhân của chiến tranh, tồn tại ở những nơi đất dũ từng là chiến trường, bãi bắn do oan hận, sân si nóng nảy mà không siêu thoát, tồn tại bằng cách thụ máu huyết con người, vía người chết... Vì lẫn trốn các quan âm đi tuần nên không nhập vào con người mà thay vào đó là xác động vật. Đặc biệt là những con thú nuôi già sắp mất để gần con người mà tiếp tục tồn tại.

GIẢI THOẠI VỀ HÀNH VI

Leo lên nóc nhà vào đêm trăng:
Chó Đội Nón Mê leo lên nóc nhà vào đêm Rằm nhằm tránh các thánh thần đi tuần bên dưới, đồng thời dễ quan sát không gian xung quanh để tìm chuồng gà vịt, thậm chí là con người. Cảnh chó Đội Nón Mê đứng chống gậy trên nóc nhà là một câu chuyện truyền miệng kinh điển, thường đi kèm với chi tiết ai

há hốc miệng vì sợ sẽ bị chó ăn mất vía.

Chống gậy: Chó là giống tinh, tức như loài khỉ hiện nay, mà con chó có đặc tính là lưng ngang, nó bị mỏi lưng nên đêm xuống, khi người ta đi ngủ, nó mới dám đứng thẳng lưng. Mà hai chân sau của con chó không thể giữ cả cơ thể đứng vững nên nó mới tìm thêm cây gậy để chống.

Cũng có “băng đảng”: Những loài ma quỷ dân gian xuất thân từ loài vật khác, như mèo đĩ, cú ma, vịt ăn thịt sống, gà gáy đêm tụ họp với nhau trên nóc nhà. Chó Đội Nón Mê là loài thủ lĩnh, sẽ đi thám thính.

KIÈNG KỊ VÀ Ý NGHĨA

Quan niệm dân gian cho rằng có một số giống chó với một số đặc điểm nhận dạng sẽ có “tiềm năng” để hóa thành Chó Đội Nón Mê. Ví dụ, Chó Đội Nón Mê được cho là thường có bộ lông trắng, mũi đỏ. Hoặc cũng có thể xuất phát từ một giống chó đen tuyền có mũi trắng (do nhúm

lông vùng mũi kéo dài xuống) có bốn chân trắng và đuôi cũng có lông trắng.

Tuy nhiên về mặt khoa học, đây là các quan điểm hoàn toàn võ đoán. Việc này gây ra khá nhiều hiểu lầm về các chủng giống lai tạo hiện nay. Chúng tôi cho rằng việc kiêng kị một số giống chó chỉ có tác dụng về mặt tâm lý, nhằm tạo ra một rào cản, một sự an tâm để tránh xa giai thoại đáng sợ trên.

Dẫu là câu chuyện dân gian, nhưng hình ảnh Chó Đội Nón Mê xuất hiện vẫn được cho là một điềm dữ.

Chó Đội Nón Mê phản ánh tâm thức dân gian về giữ gìn nề nếp của người Việt. Thứ nhất, nơi Chó Đội Nón Mê xuất hiện được cho là vùng đất có âm khí, khiến cho loài vật nuôi

hóa quý. Thứ hai, là điềm báo trong gia đình có người già sắp mất. Thứ ba, là cảnh báo về sự suy thoái đạo đức, truyền thống của một gia đình (anh chị em tranh giành tài sản, con cháu không tôn trọng tổ tiên). Rõ ràng, nỗi sợ nguyên thủy vẫn là từ cách con người biến đổi, cải tạo hoặc gìn giữ các giá trị tốt đẹp trên nơi mảnh đất mình sinh sống.

LINH MIÊU

ĐỪNG ĐỂ MÈO ĐEN
NHẢY QUA XÁC CHẾT

ĐỊNH NGHĨA, ĐẶC ĐIỂM

Chuyện dân gian kể rằng, Linh Miêu là con của một con mèo mun cái bị rắn hổ ngựa quấn lấy vào ngày Tết Đoan Ngọ hằng năm. Nó có mình dài, đuôi dài, mõm dài hơn so với những con mèo bình thường khác, lông đen tuyền, có một nhúm lông nhỏ màu vàng giữa trán (được coi là con mắt thứ ba).

GIẢI THOẠI VỀ HÀNH VI

Linh Miêu rất thích ăn trứng gà sống, thích rình bắt và cắn cổ gà cho đến chết rồi nhai xương luôn.

Cách bắt chuột của Linh Miêu cũng không bình thường. Nó thường leo lên xà nhà cao, đứng trên đó nhìn xuống bằng đôi mắt sáng quắc màu đỏ máu, quan sát sinh hoạt của mọi người trong nhà. Nó không bắt chuột mà chuột tự bò ra nạp mạng như bị thôi miên. Từ xà nhà cao, nó lao xuống vồ chuột nhanh như chớp.

Từ những hành vi “ma quái” trên, người ta mới có cơ sở để nói Linh Miêu nhảy chồm qua xác chết gây ra hiện tượng Quỷ Nhập Tràng. Lý do là trong người Linh Miêu có một thứ điện từ ma mị, sức mạnh ma quái của nó vô hình trung phá mở cánh cửa trung giới, lôi kéo các chủng loại ma quỷ về nhập xác mà sống dậy.

Theo nhiều câu chuyện truyền miệng, xác chết bị nhập bởi ma quỷ do Linh Miêu nhảy qua sẽ đuổi theo người sống và bắt hồn vía, ai bị xác chạm trúng sẽ lập tức chết ngay, hoặc bị cắn hút mất máu mà chết.

KIÊNG KỊ

Sau nhiều lần “gặp” Linh Miêu, ông bà ta đúc kết ra được một kinh nghiệm, đó là trước khi quàn người chết, thường phải giăng mùng cho người chết và nhốt hết chó mèo trong nhà lại, đặt nải chuối xanh dần bụng, đốt nến xung quanh như một cách để giữ xác người chết, xua đuổi Linh Miêu, ma quỷ do nó dẫn tới.

Khi bị Quỷ Nhập Trạng đuổi, hãy trốn xuống gầm giường (ván), hay tránh nó bằng vật cản như gốc cây, nhảy qua hố. Xác chết đừng phải vật chắn sẽ tự động lật ngang ra chết. Sau đó, chỉ cần lấy xác đi liệm như bình thường là được.

Tất nhiên đó chỉ là những kiêng kị mang tính chất tín điều. Việc phòng trừ hiện tượng Linh Miêu dẫn quỷ có thể đã phản ánh tâm thức tôn trọng tử thi của người đã khuất của dân gian, tự khuyên bảo mình phải cẩn trọng khi hành lễ cũng như an táng.

MÈO TINH

"MÈO ĐẾN NHÀ THÌ KHÓ.
CHÓ ĐẾN NHÀ THÌ SANG"

TỤC NGŨ

ĐỊNH NGHĨA

Mèo Tinh là những Linh Miêu có đặc tính nổi trội hơn đồng loại (dân gian cho rằng chúng có khoảng hơn một nghìn đặc tính).

Thông thường chỉ có các thầy pháp mới có thể xác định được đâu là Mèo Tinh.

GIAI THOẠI VỀ HÀNH VI

Người ta cho rằng, mèo có chín kiếp luân hồi. Trải qua tám kiếp, đến kiếp thứ chín, khi đã biết hết chuyện thế gian thiên địa, chúng sẽ trở thành Linh Miêu. Linh Miêu khôn lanh, thường nghe ngóng và nhận biết mọi chuyện thế gian. Nhờ vậy, chúng dần dần có tính “người”. Linh Miêu đã mang tính người nên rất nhỏ nhen và có tật thù dai. Nếu gặp những chuyện khiến chúng bị chết trước ngày siêu thoát, Linh Miêu có thể bị mất hết đạo hạnh, khi đó, linh hồn Linh Miêu sẽ ở lại trần gian và khó lòng đầu thai. Bởi thế nên người ta thường nghe thấy tiếng mèo kêu gào thảm thiết vào ban đêm, ấy là vì vong hồn Linh Miêu do uất hận mà kêu lên. Ở những nơi nặng âm khí như nghĩa trang, tiếng kêu của Linh Miêu có thể khiến người ta bị run xương và đứng hình. Nếu oán hận đủ lớn, vong hồn Linh Miêu có thể sẽ tìm và nhập vào xác mèo, biến thành Mèo Tinh.

Mèo Tinh hay ma mèo đa phần thường hãm hại trẻ em. Chúng sẽ làm cho các em bé run xương, khóc mãi không dứt rồi sau cùng sẽ chết vì kiệt sức. Lúc này, Mèo Tinh sẽ hấp thụ linh hồn đứa trẻ. Linh hồn những đứa trẻ bị Mèo Tinh hấp thụ sẽ bị nó sai khiến, mà dụ dỗ, dẫn đường các bạn cùng lừa để bắt hồn về cho Mèo Tinh. Sau khi hấp thụ đủ một trăm linh hồn thì Mèo Tinh sẽ hóa thành Miêu Quỷ, Miêu Quỷ rất khó trị, chúng thường hại các cô gái trẻ, lấy huyết khí để hóa thành hung thần.